
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2011:18

Nationell strategi för ökat ideellt engagemang

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2011:33 om nationell strategi för ökat ideellt engagemang. I motionen föreslås att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en nationell strategi för hur Svenska kyrkans församlingar ska ges stöd att utvecklas som forum för ideellt engagemang inom kyrkan och i det svenska samhället.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att ideellt engagemang är en viktig del i Svenska kyrkan och en framtidsfråga. För att ytterligare stärka det goda arbete som sker föreslår utskottet bifall till motion 2011:33.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2011:33.

Motionens förslag

Motion 2011:33 av Olle Burell och Karin Perers, Nationell strategi för ökat ideellt engagemang

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en nationell strategi för hur Svenska kyrkans församlingar ska ges stöd att utvecklas som forum för ideellt engagemang inom kyrkan och i det svenska samhället.

Bakgrund

Ideellt arbete brukar definieras som arbete utan ersättning som sker utanför den egna familjen. Enligt Wikipedia är det en verksamhet som bedrivs på ett organiserat sätt utan vinstintresse för ett gott allmännyttigt syfte. Arbetet kan ske i ideella föreningar eller i informella nätverk och tillfälliga sammanslutningar utan formell status.

Ideella insatser kan vara komplement till andra verksamheter, medan vissa samhällsfunktioner är helt beroende av ideellt arbete. Ungefär 48 procent av Sveriges befolkning gör någon typ av ideell insats, och lägger ner i genomsnitt 16 timmar per månad på ideellt arbete, enligt en studie gjord vid Ersta Sköndal högskola. Ytterligare 26 procent av befolkningen har gjort, eller planerar att göra, ideella insatser, vilket sammantaget gör att tre fjärdedelar av Sveriges befolkning någon gång under sitt liv arbetat ideellt. Det ideella arbetet har ökat under de senaste 20 åren.

Inom Svenska kyrkan finns hundratusentals ideellt engagerade som bär en stor och viktig del av Svenska kyrkans arbete, i synnerhet på församlingsnivå. Även Svenska kyrkans internationella arbete och utlandskyrkan har ett stort antal ideellt engagerade i församlingar och stift.

Ideellt forum i Svenska kyrkan

Ideellt forum är ett nätverk för erfarenhetsutbyte, inspiration, kunskapsutveckling, samarbete och opinionsbildning kring delaktighet och engagemang.

Ideellt forum beskriver sig själva:

Ideellt forum vill bidra till att fler människor med stolthet bär sin tillhörighet till Svenska kyrkan. Likaså vill vi visa på och ge vårt stöd till strukturer som underlättar för fler att även praktiskt vara delaktiga i det lokala församlingslivet i Svenska kyrkan.

Ideellt forum i Svenska kyrkan är ett samarbete mellan olika inomkyrkliga organisationer. Tillsammans vill man skapa ett nätverk kring delaktighet och engagemang i det lokala församlingslivet och lyfta fram idealitetens betydelse. Målsättningen är att synliggöra församlingens medlemmar som bärare av kyrkans uppdrag. Ideellt forum vill också vara en mötesplats där man byter erfarenheter och inspirerar varandra kring hur man kan underlätta och ge plats för personligt engagemang i det lokala församlingsarbetet.

Nätverkets huvudmän samverkar omkring utbildningen *Att leda ideella medarbetare* som erbjuds på Helsingborgs, Sigtuna samt Strömbäcks folkhögskolor. Utbildningen vänder sig främst till anställda som leder ideella och är på elva dagar över två terminer. Årligen går 70–80 personer utbildningen, och efterfrågan är stor.

Ideellt forum ger också ut en skriftserie omkring delaktighet och engagemang i Svenska kyrkan. Ambitionen är att skriftserien ska vara en hjälp att fördjupa samtalen omkring det ideella arbetets betydelse i Svenska kyrkan.

Ideellt forum har 24 huvudmän, varav åtta av Svenska kyrkans stift är med. Svenska kyrkan på nationell nivå ger ett årligt ekonomiskt bidrag till Ideellt forum.

Volontärbyrån i Svenska kyrkan

Ideellt forum ansvarar för Volontärbyrån i Svenska kyrkan som är ett redskap för att utveckla det ideella engagemanget och öka delaktigheten i församlingslivet, och som har utvecklats genom ett anslag ur kyrkostyrelsens riktade utvecklingsstöd, KRUS. Volontärbyrån får nu ett årligt ekonomiskt stöd från Svenska kyrkan på nationell nivå för att den ska kunna drivas vidare.

Volontärbyrån i Svenska kyrkan har två delar, dels utbildning för församlingens arbetslag, och dels ett webbverktyg som gör det enkelt för frivilliga att hitta konkreta uppdrag i församlingen.

Webbverktyget finns på www.volontarbyran.org och förmedlar kontakt mellan volontärer som vill engagera sig ideellt och organisationer som behöver volontärer till sin verksamhet. Sedan starten 2002 har över 27 000 volontärkontakter förmedlats till drygt 1 200 ideella organisationer över hela Sverige.

Volontärbyrån erbjuder stöd och utbildning till ideella organisationer inom området volontärsamordning, det vill säga att rekrytera, samordna och leda frivilliga. Volontärbyrån har också tagit fram tre olika handböcker för att hjälpa den som leder volontärer:

- *Lär dig leda volontärer*, handbok för volontärsamordnare
  - *Så utvecklar ni er volontärverksamhet*, handledning för förtroendevalda och ledare inom ideella organisationer
  - *Tips & råd till frivilligorganisationer som vill ta emot företagsvolontärer*
- Volontärbyråns webbplats innehåller också en kunskapsbank med tips och råd för volontärsamordnare.

Volontärbyrån gör en årlig undersökning om volontärer och vad de får ut av sitt engagemang. I Volontärbarometern 2010 framkommer exempelvis att 93 procent av de som svarat på enkäten anser att deras insatser gör nytta för andra.

Volontärerna svarar också att de mår bra av att engagera sig, att de lär sig något nytt och får en meningsfullare och roligare fritid. 44 procent av de som svarat uppger att de har hittat sitt allra första volontäruppdrag via Volontärbyrån, och 76 procent av Volontärbyråns användare är mellan 18–35 år.

KI 2011:18

Forum för frivilligt socialt arbete

Svenska kyrkan är medlem i Forum för frivilligt socialt arbete, som är en intresseorganisation för socialt inriktade ideella organisationer i Sverige. Genom politisk påverkan, opinionsbildning, kunskapsutbyte och verksamhetsutveckling vill man förbättra förutsättningarna för ideella organisationer och det ideella engagemanget.

Medlemskapet är öppet för de organisationer som bedriver frivilligt socialt arbete samt är antingen ideell förening, stiftelse eller trossamfund. Svenska kyrkan är ordinarie medlem i Forum för frivilligt socialt arbete och i och med sin storlek och omfattande verksamhet har Svenska kyrkan en plats i Forums styrelse.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om idealitet har tidigare behandlats i exempelvis KI 2007:11 *Strukturer för de frivilligas engagemang*. Motionärerna föreslog bland annat att strukturer ska skapas för att öka delaktigheten för kyrkans medlemmar. I sina överväganden lyfte utskottet fram att det ideella arbetet är en församlingsangelägenhet och bör beaktas i församlingsinstruktionerna. Utskottet uppmärksammade också behovet av lokala och regionala ledarutbildningar och menade att det ideella engagemanget ska växa fram genom erfarenhetsutbyte och fortbildning. Motionen avslögs med hänvisning till de insatser som redan görs.

Utskottets överväganden

Nationell strategi för ökat ideellt engagemang

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2011:33.
--

Utskottet delar motionärernas uppfattning att ideellt engagemang är en viktig del i Svenska kyrkan och en framtidsfråga. Många människor och församlingar jobbar aktivt för att utveckla idealiteten. Utskottet vill särskilt lyfta fram de insatser som sker genom Ideellt forum i Svenska kyrkan, Volontärbyrån i Svenska kyrkan och ombudsrörelsen för de internationella frågorna i Svenska kyrkan.

För att ytterligare stärka det goda arbete som sker ser utskottet motionärernas förslag till en nationell strategi för hur Svenska kyrkans församlingar ska ges stöd att utvecklas som forum för ideellt engagemang som relevant. Stöd kan utformas på många olika sätt, och för detta bör det finnas en strategi.

Förhoppningen är att en sådan strategi leder till att stöd kommer församlingar och stift till del och underlättar för det ideella engagemanget att växa och utvecklas ytterligare. Utskottet föreslår mot bakgrund av detta bifall till motion 2011:33.

Uppsala den 29 september 2011

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Camilla Sundén, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Kjerstin Sörngård Thulin, Helena Nordvall, Christer Björk, Kerstin Bodell, Elisabeth Rydström, Kerstin Rossipal, Anna Ekström, Stig Domargård, Ann-Ida Fehn och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.